بین الملل

چین خواستار نقش فعال‌تر شورای امنیت در حل بحران‌ها شد

نماینده چین در سازمان ملل با اشاره به وضعیت پیچیده و ناپایدار غرب آسیا، از شورای امنیت خواست که با استفاده از تمام ابزارهای موجود، نقش جدی‌تری در پایان دادن به درگیری‌ها ایفا کند.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، «گن شوآنگ» معاون نماینده دائم چین در سازمان ملل در نشست شورای امنیت درباره سوریه اعلام کرد که این شورا باید با بهره‌گیری از تمامی ابزارهای در اختیار خود، برای توقف درگیری‌ها در غرب آسیا تلاش بیشتری انجام دهد. این دیپلمات چینی با اشاره به شرایط منطقه گفت: «در حال حاضر نقاط بحرانی یکی پس از دیگری در خاورمیانه شعله‌ور می‌شوند. تضادهای جدید و قدیم با یکدیگر در هم آمیخته‌اند و بر هم انباشته شده‌اند. از غزه تا دریای سرخ، از یمن تا ایران، از لبنان تا سوریه، درگیری‌ها و جنگ‌ها ادامه دارند. شرایط بسیار پیچیده و بی‌ثبات است.» او تصریح کرد که ادامه این وضعیت نه به نفع کشورهای منطقه است و نه به سود جامعه جهانی. گن شوآنگ ادامه داد: «شورای امنیت، به‌عنوان نهادی که مسئولیت اصلی حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را بر عهده دارد، باید قاطعانه به تعهدات خود عمل کند و با بهره‌گیری از تمامی ابزارهای در دسترس، برای توقف سریع درگیری‌ها، بازگرداندن صلح و ثبات به منطقه و تثبیت بلندمدت آن‌ها اقدام نماید.» نماینده چین همچنین تأکید کرد که کشورش آماده همکاری با جامعه بین‌المللی برای ایفای نقشی سازنده در حل‌وفصل بحران‌های منطقه است. به گزارش خبرگزاری تاس، از تاریخ ۱۳ ژوئیه درگیری‌ها در جنوب سوریه تشدید شده و در استان السویدا نبردهایی میان نیروهای قبایل بادیه‌نشین و «دروزی»ها آغاز شده است. ارتش سوریه روز ۱۵ ژوئیه وارد مرکز استان السویدا شد و عملیات پاک‌سازی را با هدف تثبیت وضعیت آغاز کرد.به‌دنبال آن، رژیم صهیونیستی حملاتی را علیه ستون‌های نظامی ارتش سوریه انجام داد و این اقدامات را با هدف «حفاظت از جمعیت دروزی استان» توجیه کرد. در تاریخ ۱۶ ژوئیه نیز چندین هدف راهبردی در پایتخت سوریه مورد حمله قرار گرفت.

موضع‌گیری ضدایرانی کمیسیون اروپا

کمیسیون اروپا در بیانیه ای بدون محکوم کردن تجاوز صهیونیست‌ها و آمریکا به ایران و بی اشاره به ماهیت صلح آمیز برنامه هسته‌ای ایران، ادعا کرد: تهران نباید سلاح هسته ای داشته باشد!

به گزارش زمان به نقل ازمهر، کمیسیون اروپا دیروز جمعه با صدور بیانیه‌ای بی اشاره به ماهیت صلح آمیز برنامه هسته‌ای ایران، همسو با متجاوزان آمریکایی و صهیونیستی مدعی شد: ایران نباید اجازه در اختیار داشتن سلاح هسته‌ای داشته باشد! کمیسیون اروپا بدون محکوم کردن جنایت‌های رژیم صهیونیستی علیه مردم مظلوم فلسطین با طرح ادعایی عوام فریبانه ادعا کرد: ما در حال تلاش برای رساندن کمک‌های بشردوستانه به غزه هستیم. باید آتش‌بس در غزه رعایت شود و رنج غیرنظامیان پایان یابد. در تلاشیم تا از طریق سازمان ملل و سازمان‌های غیردولتی، و نه از طریق بنیاد بشردوستانه غزه، کمک‌های بشردوستانه را به غزه برسانیم! در بیانیه صادره از سوی کمیسیون اروپا در این خصوص آمده است: عمیقاً نگران تشدید خشونت‌ها در سویدا واقع در جنوب سوریه، هستیم. ما از همه طرف‌ها در سویدا می‌خواهیم که آتش‌بس را برقرار کنند. از اسرائیل می‌خواهیم که به حاکمیت و تمامیت ارضی سوریه احترام بگذارد. این بیانیه در خصوص تنش آفرینی‌های دولت آمریکا در روابط با پکن نیز می‌افزاید: در تلاشیم تا روابط تجاری مان را با چین تقویت کرده و از وابستگی به بازار آمریکا اجتناب کنیم.

کپی برداری آمریکا از پهپاد شاهد ایران

وبگاه آمریکایی دیفنس نوشت که آمریکا از یک پهپاد کم‌هزینه جدید به نام لوکاس رونمایی کرده که از روی نسخه پهپاد ایرانی شاهد کپی‌برداری شده است.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، آمریکا در تلاش برای گسترش توان نیروی هوایی خود، از پهپاد رزمی کم‌هزینه موسوم به لوکاس رونمایی کرد که به نظر می‌رسد از پهپاد ایرانی شاهد کپی برداری شده است. رونمایی از این پهپاد دیروز چهارشنبه با حضور پیت هگست وزیر دفاع این کشور و در محوطه ساختمان پنتاگون، انجام شد. این پهپاد توسط شرکت اسپکتر وورکس مستقر در آریزونا تولید شده است. لوکاس قادر است به عنوان یک پهپاد هدف یا به عنوان یک سیستم رزمی عمل کند. این پهپاد دارای انواع پرتاب چندگانه، از جمله شلیک با کمک موشک یا استقرار روی کامیون است که آن را برای عملیات سریع توسط پرسنل غیرمتخصص مناسب می‌سازد. این وبگاه خبری می‌افزاید که رونمایی از LUCAS در بحبوحه افزایش تمایل به استفاده از پهپادهای مقرون‌به‌صرفه و قابل استفاده مجدد صورت می‌گیرد. پهپادهای شاهد ایران به دلیل استفاده در اوکراین و خاورمیانه توجه جهانی را به خود جلب کرده‌اند و برنامه‌ریزان دفاعی ایالات متحده را بر آن داشت تا کپی آن را در صنایع نظامی خود تولید کنند. این شرکت نظامی تاکید کرد که پهپاد لوکاس با موفقیت آزمایش شده و آماده تولید است و می‌تواند در آینده نزدیک به جمع اسکادران هوایی آمریکا بپیوندد.

رهبر انقلاب: مسئولان باید با قوت و روحیه کامل به کار خود ادامه دهند

دست پُر ایران در میدان دیپلماسی و در میدان نظامی

رهبر معظم انقلاب اسلامی، ضمن تحلیل کار بزرگ ملت ایران در جنگ تحمیلی اخیر و نقش برآب شدن محاسبات و نقشه‌های متجاوزان، به اتحاد عظیم ملت ایران با همه اختلاف سلائق سیاسی و تفاوت وزن مذهبی برای دفاع از ایران عزیز اشاره و تأکید کردند: وظیفه همه حفظ این اتحاد ملی است.

به گزارش سرویس سیاسی زمان، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای روز چهارشنبه، ۲۵ تیر ۱۴۰۴ در دیدار رئیس و مسئولان عالی قوه قضائیه و رؤسای دادگستری‌های سراسر کشور، گفتند: کار بزرگ مردم در جنگ ۱۲ روزه از جنس عزم، اراده و اعتماد به‌نفس ملی بود، چرا که نَفس وجود روحیه و آمادگی مقابله با قدرتی همچون آمریکا و سگ زنجیری آن رژیم صهیونیستی، بسیار ارزشمند است. ایشان با اشاره به خاطرات منتشر شده از عوامل رژیم پهلوی که حتی در خفا و جلسات خصوصی نیز جرأت اعتراض به آمریکا را نداشتند، خاطرنشان کردند: ایران از آن دوران، به جایی رسیده است که نه تنها از آمریکا نمی‌ترسد بلکه آن را می‌ترساند و این روحیه و اراده ملی همان چیزی است که ایران را سربلند می‌کند و به آرزوهای بزرگ خود می‌رساند. رهبر انقلاب با تأکید بر این‌که «هم دوستان و هم دشمنان بدانند ملت ایران در هیچ میدانی به صورت طرف ضعیف حاضر نخواهد شد»، افزودند: ما از همه ابزارهای لازم همچون منطق و نیروی نظامی برخورداریم؛ بنابراین چه در میدان دیپلماسی و چه در میدان نظامی، هر گاه وارد شویم به توفیق الهی با دست پُر وارد خواهیم شد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تأکید کردند: با وجود آنکه رژیم صهیونیستی را سرطان و آمریکا را بخاطر پشتیبانی از آن، جنایتکار می‌دانیم ولی ما به استقبال و پیشواز جنگ نرفتیم اگرچه هر گاه دشمن حمله کرد پاسخ ما کوبنده و محکم بود. ایشان دلیل واضح بر پاسخ قوی و محکم ایران به رژیم صهیونیستی را ناچاری آن از توسل به آمریکا خواندند و گفتند: اگر رژیم صهیونیستی خم نشده و به زمین نچسبیده بود و قادر به دفاع از خود بود، اینگونه به آمریکا متوسل نمی‌شد اما فهمید که از عهده جمهوری اسلامی برنمی‌آید. رهبر انقلاب، ضربه متقابل ایران به حمله آمریکا را نیز ضربه‌ای بسیار حساس خواندند و افزودند: مرکز مورد تهاجم ایران مرکز فوق‌العاده حساس آمریکا در منطقه بود و هر گاه سانسورهای خبری برطرف شود مشخص خواهد شد که ایران چه ضربه بزرگی وارد کرده است. البته ضربه‌ای از این بزرگ‌تر هم می‌توان به آمریکا و دیگران وارد کرد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای بروز امر ملی در جنگ اخیر را بسیار مهم و مانع تحقق نقشه دشمن دانستند و افزودند: محاسبه و نقشه متجاوزان این بود که با حمله به برخی شخصیت‌ها و مراکز حساس ایران، نظام ضعیف خواهد شد و آنگاه با به میدان آوردن هسته‌های خفته مزدوران خود از منافق و سلطنت‌طلب تا اراذل و اوباش، می‌توانند با تحریک مردم و به خیابان کشیدن آنها، کار نظام را تمام کنند. رهبر انقلاب اسلامی خاطرنشان کردند: در عمل دقیقاً بر عکس طراحی دشمن اتفاق افتاد و معلوم شد بسیاری از محاسبات برخی افراد در زمینه‌های سیاسی و امثال آن نیز صحیح نیست. ایشان با اشاره به آشکار شدن چهره، نقشه و اهداف پنهان دشمن متجاوز برای آحاد مردم، گفتند: خداوند نقشه آنها را باطل و مردم را به پشتیبانی از دولت و نظام وارد میدان کرد و مردم نیز بر خلاف تصور دشمن به حمایت و پشتیبانی جانی و مالی از نظام برخاستند. رهبر انقلاب سخن گفتن و کنارِ هم ایستادن افرادی با وزن مذهبی کاملاً متفاوت و جهت‌گیری‌های سیاسی گوناگون و حتی متضاد را باعث ایجاد اتحاد عظیم ملی خواندند و با تأکید بر ضرورت حفظ این وحدت بزرگ، گفتند: همگان اعم از روزنامه‌نگار، قاضی، مسئول دولتی، روحانی و امام‌جمعه موظف به صیانت و حفاظت از اتحاد ملی هستند. ایشان وجود اختلاف سلیقه سیاسی و وزن متفاوت مذهبی را منافی کنار هم ایستادن برای دفاع از حقیقتی مشترک به نام دفاع از ایران عزیز و نظام اسلامی ندانستند و در بیان الزامات حفظ اتحاد ملی گفتند: تبیین و رفع مغالطات لازم است اما به میان کشیدن ایرادهای غیر لازم و بحث درباره آنها و جنجال بر روی مسائل کوچک مضرّ است و حتی ابطال مغالطه باید به بهترین شکل انجام شود که مشکلی برای کشور ایجاد نشود. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، اظهار وفاداری به نظام و تأیید و حمایت از سیاست‌های کلی را ضروری و مفید خواندند و افزودند: اما نباید اختلاف‌نظرهای موجود و این جناح و آن جناح کردن را که کاری مضرّ است غلیظ کرد. ایشان همچنین شور و هیجان عمومی مردم بخصوص جوانان را امری لازم و خوب خواندند و گفتند: اما بی‌صبری و پا به زمین کوبیدن و اعتراض به اینکه چرا فلان کار انجام نشد، مضرّ است. رهبر انقلاب در بیان آخرین توصیه، با تأکید بر استمرار فعالیت دستگاههای مسئول نظامی و دیپلماسی با قوت و با جهت‌گیری درست، گفتند: البته به جهت‌گیری‌ها باید توجه کنند چرا که بخصوص در عرصه دیپلماسی، جهت‌گیری بسیار مهم است و باید با مراقبت و دقت، کار شود. ایشان با اشاره به امکان اعتراض یک نفر به یک مسئول در قضیه‌ای نظامی یا دیپلماسی، افزودند: نمی‌گوییم اعتراض خود را مطرح نکنند اما اعتراض و انتقاد باید با لحن قابل قبول و پس از تحقیق و اطلاع‌یابی انجام شود چرا که گاهی برخی اظهارات و اعتراض‌هایی که در رسانه‌ها منعکس می‌شود، ناشی از بی‌اطلاعی است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تأکید بر این‌که «مسئولان باید با قوت و روحیه کامل به کار خود ادامه دهند»، گفتند: همه بدانند که خداوند طبق آیه «وَ لَیَنصُرَنَّ اللهُ مَن یَنصُرُه»، نصرت خود را بر ملت ایران و ذیل نظام اسلامی و چترِ قرآن و اسلام تضمین کرده و این ملت یقیناً پیروز خواهد شد. رهبر انقلاب در این دیدار با قدردانی از رئیس و همه عناصر فعال قوه قضائیه، اقدامات انجام گرفته در این قوه را خوب و خرسندکننده خواندند و افزودند: البته همواره در کنار کارهای انجام‌شده باید به کارهای لازم اما انجام‌نشده نیز توجه و برای انجام آنها پیگیری کرد. ایشان پیگیری حقوقی جنایات انجام گرفته در جنگ اخیر رژیم صهیونیستی را ضروری دانستند و گفتند: در قضایای قبلی نیز باید پیگیری حقوقی انجام می‌شد که کوتاهی‌هایی شد اما قوه قضائیه باید جنایات اخیر را از طریق دادگاههای بین‌المللی و داخلی به صورت جدی، با دقت و هوشیاری کامل و ملاحظه همه جوانب پیگیری کند. رهبر انقلاب با تأکید بر این‌که «نتیجه همه سفارش‌ها به قوه قضائیه باید در اعتماد مردم به آن متبلور شود»، گفتند: بارها در دیدار مسئولان قضایی گفته‌ایم که باید به شکلی عمل کنیم که هر کسی در هر گوشه کشور مورد ظلم و تعدّی قرار گرفت، بداند مشکل او با مراجعه به دادگستری حل می‌شود. ایشان لازمه دستیابی به این نقطه مطلوب را رسیدگی و مبارزه با فسادِ درون و بیرون از قوه قضائیه دانستند و افزودند: مبارزه با فساد باعث ایجاد امید و اعتماد در مردم می‌شود.

مواضع ناشایست کشورهای اروپایی ناامنی در جهان را تشدید می کند

وزیر امور خارجه گفت: موضع‌گیری ناشایست برخی کشورهای اروپایی در حمایت از اقدامات تجاوزکارانه موجب عادی‌سازی قانون‌شکنی و تشدید ناامنی در جهان می‌شود.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، سید عباس عراقچی وزیر امور خارجه در تماس تلفنی ماکسیم پرو معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه بلژیک، در خصوص آخرین وضعیت تحولات در منطقه غرب آسیا متعاقب تجاوز نظامی رژیم صهیونیستی و آمریکا به ایران، موضوع هسته‌ای ایران، و ادامه تجاوزات رژیم صهیونیستی علیه سوریه و لبنان و نیز تشدید نسل‌کشی در غزه گفتگو و تبادل نظر کرد.

وزیر امور خارجه کشورمان حملات نظامی رژیم صهیونیستی و آمریکا علیه ایران، که به وضوح نقض منشور سازمان ملل و حقوق بین‌الملل بود، را ضربه‌ای شدید به دیپلماسی و رژیم منع اشاعه دانست و با انتقاد از موضع‌گیری ناشایست برخی کشورهای اروپایی در حمایت از این اقدامات تجاوزکارانه، هشدار داد چنین رفتارهای غیرمسئولانه‌ای موجب عادی‌سازی قانون‌شکنی و تشدید ناامنی در سطح منطقه و جهان می‌شود. وزیر امور خارجه با اشاره به ادامه نسل‌کشی در غزه و بی‌عملی شورای امنیت سازمان ملل در قبال جنایات هولناک رژیم اشغالگر علیه مردم فلسطین و نیز تجاوزهای نظامی مستمر آن علیه سوریه و لبنان، «بی‌کیفرمانی» رژیم صهیونیستی به دلیل برخورداری از حمایت تسلیحاتی و سیاسی آمریکا و برخی از کشورهای اروپایی را عامل اصلی این وضعیت دانست و بر ضرورت مسئولیت‌پذیری همه کشورها برای مقابله با نقض‌های فاحش حقوق بین‌الملل از سوی رژیم صهیونیستی تاکید کرد. وزیر امور خارجه بلژیک با ابراز نگرانی از پیامدهای تحولات اخیر در تشدید درگیری در منطقه، به موضع این کشور در حمایت از دیپلماسی برای حل و فصل مسائل و همچنین حل موضوع هسته‌ای ایران از طریق مذاکره تاکید کرد و خواستار تلاش همه طرف‌ها برای جلوگیری از تشدید تنش در منطقه شد. وزرای خارجه دو کشور همچنین در خصوص روابط دوجانبه و موضوعات کنسولی تبادل نظر کردند.

صدیقی: جنگ ۱۲ روزه تجلی اقتدار و انسجام ملی و دینی بود

خطیب نماز جمعه تهران گفت: جنگ ۱۲ روزه تحمیلی متجلی‌کننده اقتدار دین، وحدت و انسجام ملی و عظمت امامت ولایت فقیه به عنوان یک باور است.

به گزارش زمان به نقل ازتسنیم، حجت‌الاسلام صدیقی خطیب نماز جمعه تهران طی سخنانی با اشاره به جنگ ۱۲ روزه تحمیلی گفت: این جنگ متجلی‌کننده اقتدار دین، وحدت و انسجام ملی و عظمت امامت ولایت فقیه به عنوان یک باور است. وی با استناد به آیاتی از قرآن کریم، افزود: در جنگ اُحد، خداوند فرمودند کسانی که به فراخوان رهبری پاسخ دادند پیروز شدند. رهبری در اسلام قاعده و قانون جلوه خداست و استجابت الله و استجابت رسول در یک خط دیده می‌شود. مومنین در قدم اول پیروز شدند و مشرکین پا به فرار گذاشتند، اما به دلیل چهار مسئله، این قضیه برعکس شد و فرصت تبدیل به تهدید گردید. پیامبر اعظم (ص) از همین تهدید شکننده، تلخ فرصتی جدید خلق کردند که برای همیشه کلاسی شد تا ما نیز از آن درس بگیریم و به پیروزی‌های پیش‌بینی نشده دست یابیم. صدیقی خاطرنشان کرد: «شرایط سختی پس از این جنگ بر پیامبر ما تحمیل شده بود. آنهایی که در گوشه و کنار خود را کرده بودند، وقتی دیدند پیامبر زنده است، با وجود شکست قشون، جمع شدند. وقتی پیامبر فراخوان کرد، مجروحین به فرمان او دشمن را تعقیب کردند و با ۵۰۰۰ ملائک به فرمان خدا به کمک آنها آمدند. وجود پیامبر امیدآفرین بود.» امام جمعه موقت تهران با اشاره به حمله دشمن و شهادت فرماندهان کارآزموده کشورمان، اظهار داشت: دشمنان فکر می‌کردند که با از بین بردن سر نظام، قدرت را نابود کرده و ریشه نظام را برای همیشه قطع خواهند کرد. در این شرایط، حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در یک پیام تلویزیونی به مردم روحیه دادند و به عنوان نماینده نبی مکرم اسلام و امام زمان، قهرمانانه ظاهر شدند. وی ادامه داد: ایجاد انسجام، تزریق امید و اطمینان به پیروزی، پیشگویی‌های قاطع و انتصاب فرماندهان جدید، نشان‌دهنده تدبیر و حکمت رهبر معظم انقلاب است. به گونه‌ای که گویا این فرماندهان در آب نمک خوابانده شده بودند تا جبهه هرگز به خلأ فرماندهی گرفتار نشود. رهبر ما تاج افتخار ملت بزرگ ایران است و در سخت‌ترین شرایط نیز چهره‌ای شاداب دارند. صدیقی خطاب به جامعه تأکید کرد: باید واحد باشید و وحدت و انسجام را حفظ کنید و هر صدای تفرقه را صدای دشمن تلقی کنید.

تکذیب ادعای ارسال تجهیزات نظامی از ایران به یمن

سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان، ادعای آمریکا مبنی بر ارسال محموله‌های نظامی از ایران به مقصد یمن را بی‌اساس دانست و آن را در راستای فضاسازی رسانه‌ای علیه جمهوری اسلامی ایران توصیف کرد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت امور خارجه، ادعای آمریکا مبنی بر ارسال محموله‌های نظامی از ایران به مقصد یمن را بی‌اساس دانست و آن را در راستای فضاسازی رسانه‌ای علیه جمهوری اسلامی ایران توصیف کرد. سخنگوی وزارت امور خارجه با اشاره به مسئولیت مستقیم آمریکا در تداوم جنایات و جنگ‌افروزی‌های رژیم صهیونیستی در فلسطین اشغالی و سایر کشورهای منطقه، ادعای مطرح‌شده از سوی آمریکا -که هر از چند گاهی تکرار می‌شود- را در راستای توجیه حضور نظامی آمریکا در منطقه و بهانه‌سازی برای استمرار رفتارهای تنش‌زا و ثبات‌زدا از سوی این کشور و رژیم صهیونیستی ارزیابی و تصریح کرد: در وضعیتی که رژیم صهیونیستی با بهره‌گیری از تسلیحات مرگبار اهدایی آمریکا و حمایت‌های همه‌جانبه سیاسی و تبلیغاتی این کشور بر شدت نسل‌کشی در غزه و کرانه باختری افزوده و همزمان با نقض مکرر تمامیت سرزمینی و حاکمیت ملی سوریه و لبنان، این کشورها را مورد تجاوز نظامی قرار می‌دهد، ادعای آمریکا در مورد توقیف محموله نظامی به مقصد یمن، چیزی جز تلاش مزورانه برای منحرف‌کردن افکار عمومی از مسئله اصلی منطقه یعنی تجاوزات و جنایات رژیم صهیونیستی علیه مردم منطقه و مداخلات مخرب و ناامن‌ساز آمریکا نیست.

یادداشت

ماشه در اختیار اروپا نیست

علی بهادری جهرمی

صرف‌نظر از دغدغه‌های موجود پیرامون برجام که امروز بیش‌از گذشته روشن شده است، با نگاهی به سیر تحولات یک دهه اخیر در فرآیند اجرای برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) و بررسی رفتار و عملکرد سه کشور اروپاییِ آلمان، فرانسه و انگلیس، به‌روشنی می‌توان دریافت که دولت‌های مزبَور با نقض مستمر تعهدات صریح و ضمنی خود ذیل برجام، در مسیر خروج عملی از توافق گام برداشته‌اند و این مهم جایگاه حقوقی آنان را به‌عنوان طرف‌های این توافق مخدوش ساخته است.

در واقع این خروج هرچند اعلامی نیست، لیکن با استناد به اصول مسلم حقوق بین‌الملل معاهدات در «نقض اساسی قرارداد» (material breach) و «عدم اجرای تعهدات متقابل»، دول اروپایی را از جایگاه دولت‌های ذی‌حق در برجام خارج کرده و آثار حقوقی مستقیمی بر صلاحیت آنان در استناد به مفاد توافق و ابزارهای اجرایی مرتبط با آن برجای خواهد گذاشت. مطابق با بندهای ۲۶، ۲۸ و ۲۹ برجام که ضمیمه قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت نیز شد، تعهداتی صریح و الزام‌آور بر عهده طرف‌های مقابل -که پس از خروج رسمی ایالات متحده بر سه کشور اروپایی عضو توافق تمرکز دارد- نهاده شده است که نخست تعهد به منع هرگونه اعمال مجدد یا تداوم تحریم‌های پیشین علیه ایران بوده است. دوم تعهدی است که دولت‌های مزبور به صیانت از مزایای ناشی از رفع تحریم‌ها برای ایران و جبران آثار ناشی از تخلف سایر طرف‌ها ـ از جمله ایالات متحده ـ داشته‌اند تا به تضمین عملی و مؤثر حقوق کشور منجر گردد که نشانگر مسئولیت مضاعف همه این کشورها در قبال منافع مشروع ایران از توافق خواهد بود. بر اساس بند ۲۶، اعمال مجدد یا وضع تحریم جدید از سوی هر عضو برجام نقضی فاحش محسوب می‌شود که در صورت وقوع، جمهوری اسلامی ایران را از حق توقف کلی یا جزئی اجرای تعهدات خود برخوردار خواهد ساخت. بند ۲۸، مسئولیتی مضاعف بر اعضای توافق قرار می‌دهد به‌گونه‌ای که آنان را مکلف می‌سازد تا در فضایی مبتنی بر حسن نیت و احترام متقابل، از هرگونه اقدام یا رفتاری که اجرای توافق را تضعیف می‌کند خودداری نمایند. در همین راستا، بند ۲۹ نیز طرف‌های توافق - از جمله کشورهای اروپایی - را متعهد می‌سازد تا از اتخاذ یا حمایت از سیاست‌هایی که به‌طور مستقیم و منفی بر روند عادی‌سازی روابط اقتصادی و تجاری با ایران اثر می‌گذارد پرهیز کنند. این تعهد، فراتر از بی‌طرفی صرف است که مستلزم اتخاذ تدابیر حمایتی و تسهیل‌گرانه برای بهره‌مندی ایران از مزایای رفع تحریم‌ها خواهد بود؛ به‌نحوی که خودداری از چنین همکاری‌هایی به‌ویژه در اثر فشارهای خارجی می‌تواند به معنای نقض ماهوی توافق تلقی گردد. بعد از خروج آمریکا از برجام و اعمال تحریم‌های ثانویه این کشور، باوجود خواست به‌حق جمهوری اسلامی ایران حسب بند ۲۶ توافق در ایفای تعهدات جبرانی کشورهای اروپایی، هیچ اقدام مؤثری جهت مقابله با آثار تحریم‌ها از سوی اروپا صورت نگرفت و بدین واسطه هرگونه ادعای پایبندی طرف‌های اروپایی به توافق، در حالی که تحریم‌های اروپا پابرجا ماند و ابزارهایی نظیر INSTEX نیز بلااستفاده و بی‌اثر برای ایران بود، فاقد وجاهت حقوقی تلقی می‌شود. گزارش‌های نهادهای بین‌المللی، اتحادیه اروپا و نیز بیانیه‌های متعدد وزارت خارجه سه کشور اروپایی در این سال‌ها نیز نشان می‌دهد که این کشورها عملاً از ساده‌ترین تعهدات خود برای تسهیل تجارت خود با ایران نیز سر باز زده‌اند. برای نمونه، در بیانیه مشترک وزرای خارجه E3 در تاریخ ۲۳ مارس ۲۰۲۳، صرفا بر بازگشت ایران به تعهداتش تأکید شد بدون آنکه کوچکترین اشاره‌ای به تعهدات و وظایف انکارناپذیر این دولت‌ها در قبال ایران صورت پذیرد.

وضعیت حقوقی این نقض‌ها زمانی بغرنج‌تر شد که در تجاوز اخیر رژیم صهیونیستی و ایالات متحده آمریکا علیه ایران، تأسیسات صلح‌آمیز هسته‌ای فردو، نطنز و اصفهان به‌طور مستقیم هدف حمله مسلحانه متجاوزین قرار گرفت. حملاتی که ضمن نقض قاعده بنیادین حقوق بین‌الملل در ممنوعیت توسل به زور وفق بند ۴ ماده ۲ منشور ملل متحد، با تعهدات مندرج در بندهای ۳۲ تا ۳۴ پیوست الف برجام نیز در تعارض جدی قرار داشت. فعالیت‌های تحقیق و توسعه غنی‌سازی ایران در تأسیساتی مانند نطنز، به‌طور رسمی تحت نظارت مداوم آژانس بین‌المللی انرژی اتمی قرار گرفته است و مشروعیت حقوقی فعالیت‌های آن مورد تأیید بوده است. حال آنکه با چنین اقدامی در سایه سکوت، انفعال و هم‌سویی عملی دولت‌های اروپایی، عملاً تعهدات آنان در حمایت، تسهیل و عدم ممانعت از بهره‌مندی ایران را از برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز مطابق بندهای ۲۸ و ۲۹ توافق با نقض فاحش مواجه می‌گرداند و تردیدی در زوال مزایای برجام برای آنان باقی نمی‌گذارد. بالاتر آن‌که صدر اعظم آلمان در ۱۳ ژوئن ۲۰۲۵ از حملات رژیم صهیونیستی علیه ایران دفاع کرده و گفته است: «ما دلیلی برای انتقاد از اقدام اسرائیل یا آمریکا نداریم»؛ وی همچنین در تاریخ ۱۷ ژوئن نیز صراحتاً اذعان کرد: «این همان کار کثیف است که اسرائیل برای همه ما انجام می‌دهد». وزیر داخلی آلمان نیز در جریان بازدید از منطقه‌ای که موشک‌های پاسخی ایرانی به آن اصابت کرده بود اعلام کرد: «آلمان ۱۰۰ درصد پشت اسرائیل است».

فرانسه نیز مشابهتا از تجاوز رژیم صهیونیستی علیه ایران حمایت کرد و هر سه کشور اروپایی نیز در بیانیه‌ای مشترک بدون هیچگونه اشاره‌ای به مسئولیت یا رسالت خود در حمایت و تسهیل برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز ایران، محکومیتی را شامل حال متجاوزین ندانسته‌اند. همه این رفتارهای ترونیکای اروپا به منزله خروج عملی از توافق، قابل تحلیل است که از منظر دکترین حقوقی توجیه‌پذیر است. در منابع کلاسیک حقوق بین‌الملل رفتار ممتد ناقضِ اهداف توافق، به‌عنوان خروج عملی از توافق تعریف شده است. دَر چنین حالتی، هرچند خروج رسمی اعلام نشده است اما دولت مزبور به واسطه رفتار متخلفانه خود عملاً تعهدات مندرج در قرارداد را کنار گذاشته است و نمی‌تواند خود را به‌عنوان طرف ذی‌حق در چارچوب اجرای توافق معرفی کند. این رویه و قاعده با اصول حقوق بین‌الملل قراردادی و عرفی و قواعد انصاف در روابط بین دولت‌ها هم‌راستا بوده و در رویه عملی دولت‌ها و مراجع بین‌المللی مورد پذیرش قرار گرفته است. دولتی که به تعهدات قراردادی خود پایبند نیست و مرتکب تخلف از آن شده است، صلاحیت و مشروعیت حقوقی لازم برای استناد به حقوق ناشی از آن توافق را نخواهد داشت. در نتیجه توسل سه کشور اروپایی به سازوکار بازگشت خودکار تحریم‌ها (snapback) نیز فاقد هر نوع وجاهت حقوقی در منظومه قواعد حقوق بین‌الملل خواهد بود.

در این میان جمهوری اسلامی ایران با پایبندی کامل به تعهدات خود و انجام اقدامات متقابل در چارچوب حقوق و راهکارهای پذیرفته شده‌ی ذیل بند ۲۶ برجام نقشی سازنده و مسئولانه در حفظ ثبات نظام عدم اشاعه هسته‌ای ایفا نموده است و بدین حیث مستحق حمایت قاطع جامعه بین‌الملل در برابر نقض‌های مستمر و فاحش کشورهای اروپایی خواهد بود.

Alborz.payam@gmail.com